

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI.

Ч. 301. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 28-го грудня 1938.

No. 301. Jersey City, N. J., Wednesday, December 28, 1938.

VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Tel. „Свобода“ ВЕГОН 4-0237. — Tel. У. Н. СОРУС ВЕГОН 4-1018. 4-9071.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

РІЧНІ ЗБОРИ ОБЕДНАННЯ

ДЖЕРЗІ СІТІ. — В прихвильності урядників Обеднання Українських Організацій в Америці і багатьох гостей відбулися минулої суботи річні збори організації, які відкрив ред. Е. Ревюк, що як голова „Обеднання“ зложив також звіт про своєї діяльності. В звіт зазначив, що за минулий рік діяльність Обеднання проходила серед дуже напружених відносин, які мали корінь в європейській напруженій ситуації. Далі говорив про нашу працю тут в Америці, про осяги в мистецтві, в притягуванні молоді до українського організаційного життя і т. п.

Рекордовий секретар Обеднання, д-р Л. Мишуга, обговорив ідеологічну діяльність Обеднання, а далі політичну, як і фінансову для Рідного краю. Обговорив ширше ворожі спроби звязування нашої народної праці в Америці з фашизмом і гітлеризмом. Далі порушив справу українських видавців в англійській мові, а саме історії і географії України, словаря і брошури про Карпатську Україну. Далі здав також звіт із своєї поїздки з Європи як делегата Обеднання в цілі політичної акції на міжнародному ґрунті.

Фінансовий секретар Д. Галичін у своєму фінансовому звіті вичислив докладно всі збори, що йшли до Обеднання впродовж року, і подав ті ціли, на які вони були вислані. Всіх грошей впродовж року вплинуло \$27,187.35. Всіх розходів впродовж року було \$27,029.08. В тім вислано впродовж року на різні народні цілі, як визвольна боротьба, інваліди, Рідна Школа, політичні в'язні, Карпатська Україна, українська лічниця, „Просвіта“, народні доми, сироти, різні українські видавництва і т. п. — \$26,599.64. На місцеві українські інституції вислано \$110.15. Удержання канцелярії, враз з платою за працю, поштовими оплатами листів, канцелярськими приладами, поштовою скринькою, чековим банківним контом і т. п. \$317.29. У відсотках після удержання канцелярії Обеднання виносить один і одна пята відсотка, себто, один долар і 18 центів від сто доларів. Далі здавав звіт касієр Обеднання, п. Ю. Павчак і ствердив, що його рахунки вповні покриваються з рахунками фін. секретаря.

Голова контрольної комісії п. М. Пізнак в своєму звіті сказав, що три вибрані контролери, він сам, п. В. Череватюк і п. Близняк, перевірдили річну контролю. Вони переглянули всі рахунки книжки, посвідки і банкові конта, та знайшли все в найкращому порядку.

По зв'язках відбулась обширна дискусія, на кінець якої всі звіти прийнято з одобренням. На внесок д-ра С. Демидчука збори одноголосно ухвалили подяку У. Н. Союзові за фінансування делегата до краю, а д-рові Л. Мишугі збори одноголосно висловили признання за добре виконану політичну роботу в Європі.

В дальшій точці п. Д. Галичін зробив заяву в імені комітету світової вистави та сказав, що павільону на світовій виставі комітет будувати не буде, зате приготує обширну українську програму з виступами хорів і танків.

Потім наступили реферати. Д-р Л. Мишуга виступив реферат на тему: Як і чим помогти для відродження України. Цей реферат викликав широку дискусію. Панна О. Гамкало зложила звіт діяльності молодечого відділу при Обеднанні і в ньому подала начеркнену програму праці цього відділу. Слїдувала широка дискусія і прийняття звіту. На зборах відчитано реферат проф. О. Стеткевича про курси української мови на Колумбійському університеті в Нью-Йорку. Проф. Нововірський виступив подібний реферат про свої курси української мови, які він впродовж трьох літ дає в Нью-Йорку.

Степан Шумейко виступив реферат на тему: „Що уявляє собою наша молодь в Америці“. По рефераті наступила широка дискусія.

На кінець ухвалено ряд резолюцій, що обіймали начерки праці Обеднання в Америці серед української суспільності, серед американців, а також на міжнароднім ґрунті.

Американські часописи помістили довші згадки про ті збори.

РІЧНИЙ ЗІЗД СТРЕЛЬЦЬКОЇ ГРОМАДИ.

НЬЮ ЙОРК. — Українська Стрілецька Громада Америки відбула в Нью-Йорку минулої неділі, 25 грудня ц. р. свій річний зізд. Голова Громади, п. Д. Галичін відкрив зізд і за вибором присутніх передав його до переведення д-рові В. Галанові. Секретарював д-р П. Дубас.

Д. Галичін зложив звіт з діяльності Громади, в якому підкреслив, що не звертаючи уваги на мале число членів в Стрілецькій Громаді, Громада впродовж року всетаки зробила добру роботу. Цього року Громада старалась переводити, або бодай інших спонукувати до переведення, 20-тої річниці листопадового зриву. Секретар Громади п. Баранюк зложив

INDEPENDENCE FOR UKRAINE IS FAVORED IN U. S.

United Ukrainian Organizations Deny Nazi Inspire Move, See Fight With Poles.

(Special to the Herald Tribune)

JERSEY CITY, Dec. 24.—The executive committee of the United Ukrainian Organizations of America, at its annual meeting here today, adopted resolutions supporting the movement for independence of their 45,000,000 kinsmen in Europe.

Emil Revyuk, president of the organization, and Dr. Luke Myshuha, secretary, made public the resolutions, one of which emphasized that the creation of Carpatho-Ukraine has focused attention upon the problem of a greater Ukraine, uniting the Ukrainian territories now occupied by Russia, Poland and Rumania into a sovereign state. This resolution said:

“As they did from the start, the Ukrainians in America today support their kinsmen in their struggle to obtain self-determination. They believe so firmly in the necessity of a sovereign Ukrainian state, uniting all the Ukrainian lands, that they will never relinquish this ideal. They will likewise seek to obtain political support for their kinsmen from the United States and those countries which could aid Ukraine and would not demand in exchange that Ukraine become a vassal state.”

Another resolution ridiculed suggestions that the Ukrainian independence movement is inspired by Germany, adding: “The best guarantee against the possibility of the spread of Fascist ideas among the Ukrainian people would be a clear and unequivocal recognition by the democratic powers of their full right to self-determination in all their ethnographic territories.”

The relation between Warsaw and the 7,500,000 Ukrainians in Poland was discussed in another resolution, which said: “The situation must be faced realistically. No agreement can be reached with Poland. Therefore, the Ukrainians must fight and forcibly take their lands out of the hands of Poland. Poland is leading itself into decline. It is self-evident that the coming partition of Poland will be the logical consequence of her irresponsible policy toward Ukrainians and other non-Poles within her borders.”

(New York Herald Tribune, Dec. 25, 1938).

GREATER UKRAINE URGED

Groups Here Favor Unity of Countrymen in Three Nations

A resolution supporting an independence movement to unite 45,000,000 Ukrainians in Russia, Poland and Rumania under an autonomous Greater Ukraine has been adopted by the executive council of the United Ukrainian Organizations of the United States, it was announced yesterday by Dr. Luke Myshuha, secretary.

Denying that the Ukrainian independence movement is inspired by Germany, the council declared in its resolution that the “best guarantee against the possibility of the spread of Fascist ideas among the Ukrainian people would be a clear and unequivocal recognition by the democratic powers of their full right to self-determination in all their ethnographic territories.”

(The New York Times, Dec. 25, 1938).

ПОЖЕЖА НА ПРИХОДСТВІ В ДОЛИНІ.

У ночі 25. XII. ц. р. підпалено обороги з сіном на приходстві в Долині. Згоріли цілі два обороги, даліше вогонь не розширився завдяки тому, що не було вітру. Рятункову акцію утруднювала банда опришків, що з колами вганяла довкола приходства, били всіх, що спішили на рятунки і розганяли їх. Зневажено чинно також о. парох Чорнегу.

5,000 СТАЛЕВИХ ЛЕГЕНІВ.

Багатий власник великих фабрик самоходів в Англії, лорд Нафілд, довідався, що англійські шпиталі потребують сталевих легенів, себто приладів, що рятують життя недужим, у яких спаралізовані м'язи легенів. Ця недуга поширена в Англії, головю між дітьми, між якими часто лютує пошесть дитячого паралічу. Тому, що такий один прилад сталевих легенів коштує 98 фунтів стерлінгів, шпиталі мають дуже мало таких сталевих легенів. Лорд Нафілд рішився засобити всі шпиталі сталевими легенями, що їх випroduкують його фабрики. Дарунок англійського лорда коштуватиме коло пів мільйона фунтів стерлінгів.

жив звіт про своєї діяльності і сказав, що управа громади вела досить оживлену переписку з поодинокими гуртками і з іншими українськими організаціями, та старалась не проминути нагоди, щоб не прилучитися до якоїсь загальної національної акції. Далі заступник голови п. М. Близняк, склав кавсовий звіт. По зв'язках головних урядників склали звіти представники поодиноких гуртків.

По зв'язках розвинулась широка дискусія, в якій обговорювано справу творення легіонів, мілітарного вишколу серед нашої еміграції, та влаштовування відчитів. Ухвалено такі відчитати з боку Стрілецької Громади влаштовувати, а також ухвалено, щоб з боку українських ветеранів видати прилюдний меморіал, в якому булиб зясовані ті ідеали за які українські ветерани боролись.

Збори ухвалили вислати привітну телеграму прем'єрові Карпатської України, о. А. Волошинові.

ОБКИНУЛИ КАМІННЯМ ПОЛЬСЬКІ ДЕРЖАВНІ ПРАПОРІ.

Група молодих німців у селі Мислаків, під Торунем, прибула в день свята польської незалежності під шкільний будинок і обкинула камінням польські прапори, що звисали з школи.

ОСЛІП НА ВУЛИЦІ, ПРИГЛЯДАЮЧИСЯ, ЯК СПОЮВАЛИ РЕЙКИ.

У Варшаві знайшли якогось лияного чоловіка, що просив прохожих повести його додому, бо нагло осліп. Його відвезли до амбулаторії. Виявилося, що це робітник Е. Келіх. Він приглядався довгий час, як робітники споювали трамваєві рейки. Осліплююче світло осліпило Келіха.

ПОМЕР ВІНАХІДНИК САЛЬВАРАСУ.

У Токіо помер славний японський професор медицини, Сагахіро Гата. Д-р Гата разом з проф. Ерліхом винайшов сальварсан 1910-го року.

ЧВІРНЯТА В БРАЗИЛІ.

У місцевості Еабуті, в степі Сан Пабло, в Бразилії, 28-літній Ріта Кондейка привела на світ чвірнята мужеського пола. Мати й немовлята злові.

ВИЛАМИ НА КОМАНДАНТА „СТШЕЛЬЦІВ“.

Польська преса повідомляє: Якійсь напасник намагався крізь вікно пробити вилами стоячого під вікном команданта „Стшельців“ у Підгайцях, Вл. Головіньського. Замах трапився в Галичі, повіт Підгайці, в мешканні Бр. Проскої. Головіньський легко ранений у шия. Непасник непізаний утік.

ТРЕСОВАНА СОБАКА ПРИЧИНОЮ РОЗВОДУ.

Париж має своєрідну сензацію, що її викликав розвод крізь вікно подружжя, яке всі його знайомі вважали за прикладне. Однак найбільшу сензацію викликав не сам процес, але сама причина розводу. Тою причиною був тресований пес, якого пан навчив приносити собі перед спанням піжаму. Пес виконував свою службу більш як рік без найменшої помилки. Очевидно пан дуже гордився своїм мудрим псом та крізь чванівся, що так зумів його витресувати.

Перед двома місяцями власник пса, багатий підприємець, мусів виїхати з Парижа у важких торговельних справах. Коли по двох тижнях він вернувся знов додому, вчором відвідав його один із товаришів. Можна собі уявити здивування промисловця та збентеження його жінки і приятеля, коли пес приніс приятелеві піжаму промисловця й не хотів від нього відступитися, хоч пса проганяли. Обурений муж доглянувся в тому безсумнівному доказу подружжю зради, покинув негайно жінку, замешкав у гостинниці й почав клопотатися про розвід.

І справді перед кількома днями відбувся розводний процес і тому, що невірна жінка не дуже противилася доказам мужа, суд ухвалив подружжю дати розвід.

НАДЗВИЧАЙНІ НАРАДИ ДІЯЧІВ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

ВАРШАВА. — Американський кореспондент подає, що до Львова скликано надзвичайні наради провідних громадських українських діячів з цілого краю. Темою нарад має бути справа територіальної автономії для українських земель під Польщею. Іде про це, в який спосіб вести дальшу боротьбу за цю справу.

ДІТЯМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ПРАГА. — „Народні Лісти“ подають, що Комітет Допомоги дітям Карпатської України звернувся до громадянства зі закликом, скласти датки на допомогу закарпатським дітям, що ніколи не зазнали добробуту, а тепер втікли перед мадярами у верховину.

ВИЙШОВ З МАДЯРСЬКОЇ ВІЗНИЦІ Й ПОМЕР.

ХУСТ. — Помер виступлений дяковчитель Петро Бокшай, по виході з мадярської в'язниці. Старенький Бокшай є батьком славного українського спортсмена О. Бокшая. Над старим Бокшаєм знушалися мадяри за те, що його сини не вернули під Мадяріну, а лишилися на території Чехо-Словаччини.

РОЗБУДОВА ЛІЧНИЦЬ.

ХУСТ. — Мадярщина забрала 80% державних лічниць Закарпаття. Вепер уряд Карпатської України у скорому темпі організує і вивозує державні лічниця у Воловоому, Сваляві, Рахові, Великому Березному та інших більших місцевостях.

ДУХОВНА АКАДЕМІЯ.

ХУСТ. — Духовна академія, яка знаходиться в Ужгороді, зістала перенесена до Сваляви.

„КАРПАТСЬКА УКРАЇНА В ЛЮСТРАЦІ“.

ХУСТ. — Від січня 1939 р. буде виходити під псевдонімом нагольком журнал, який редагуватиме відомий закарпатський письменник і поет Гренджа-Донський.

ВИКИНУЛИ СИРОТИНЕЦЬ СС. СЛУЖЕБНИЦЬ.

УЖГОРОД. — На приказ мадярської влади викинули мадяри з міста сирітський захист СС. Службениць, що містився в домі о. д-ра Волошина при вул. Ракоція. Мадяри викинули бідні сироти поза демаркаційну лінію. Дітьми заопікувалася влада Карпатської України і примістила їх в Невіцькім.

ЛІКВІДУЮТЬ БЕЗРОБІТТЯ.

ХУСТ. — В Карпатській Україні нема безробітних. Хто хоче працювати знаходить легко працю при будові доріг чи їх направи та при будові нових будинків.

ХОТИЛИБ ВИМІНЮВАТИ.

ХУСТ. — Особи, що втікають з Ужгороду і Мукачеве розповідають, що в тих містах є велике безробіття та цілковитий застій у торгівлі. Кажуть, що мадярський уряд був би тепер схильний замінити одно з тих міст на іншу територію. Та біда в тому, що ця „інша територія“ булаб заселена українськими селянами, а „одно з тих міст“, що, передалиб мадяри Україні, складалосьб тепер головню з самих жидів і мадярів.

УКРАЇНСЬКІ АВДИЦІ.

ХУСТ. — Від 13. грудня висилають три словацькі радіовислани (Братислава, Банська Бистриця і Пряшів) українські мистецькі й господарські авдиції для Карпатської України. Заразом будується українська радіовислання в Хусті.

БІДА З УЧИТЕЛЯМИ БЕЗ ПОСАД.

ПРАГА. — Чеський міністер освіти має тяжкий оріх до згризення, бо не мнає де примістити 6,000 учителів народних і горожанських шкіл зі Судетів, Карпатської України та Словаччини.

НОВИЙ ДУХ І НОВА МОРАЛЬ.

ПРАГА. — Нова Чехословаччина переводить реформи також і в шкільництві. Провідною думкою чеського шкільництва має стати національний дух та християнська мораль. Буде переведена ревізія шкільних підручників і програм. Чехи, як подає міністерство освіти, хочуть вернутись до традицій з минулого, коли то духовенство й учительство довело чеський нарід до національного пробудження. Для прикраси шкільних саль ввела нова влада лиш два символи: хрест і державний герб.

„ВЛАДИМІР“ ВІЯСНЮЄ.

ПАРИЖ. — Паризькі газети подали в'яснення 22-літнього „царя всієї Росії“ Володимира Кириловича в справі Гітлера і України. В тім в'ясненню претендент на царський престол заявляє, що тільки той, що не знає історії Росії може говорити про відірвання України від Росії, бо Україна ніколи не мала своєї самостійності. Вона, каже той „цар“, завжди була частиною Росії так, як Алязія частиною Франції.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

Тел. „Сво-ода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Address: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РАБСЬКІ ДУШІ

Тюрми окупантів українських земель заповнені тими нашими найкращими синами і дочками, що визнають тільки українську расу. Ту, за яку їхні героїські попередники терпіли також по тюрмах, чи деінде. Ту, за яку мільони наклали головами.

Та українська раса не виправдує ворогів української державності. Вона не каже прощати ворогам України. Ні їх виправдувати. Вона каже з водами боротися.

Ми не хотіли боротьби з давньою Чехословаччиною. Ми не вважали її за свого ворога. І ми, що одиниці рятували її навіть у найбільшому нещасті, не думаємо тепер ворогувати з чехами і словаками, коли ми тепер з ними у конфедерації. Але хочемо ясно ставити справу. Хочемо ясно й отверто висказати, що нас боліло, бо доперва тепер є можливість сказати собі правду в очі. А ту правду треба сказати, щоб вона була загальною відома, бо тільки пізнавши помилки минулих, буде можна зачати будувати дійсно нове й здорове життя. Особливо треба це зробити ще й тому, що деякі болючі помилки ще далі животіють. Бо ще далі нема в Празі у відповідних колах справді розумного відношення до Карпатської України, а зокрема до ідеї Великої України. Ще не відійшли від влади і впливу ті, що виростили при політиці давньої празької влади.

Та є в нас такі раби, замочені соціалізмом, гетьманством, чи комунізмом, що навіть на вільній американській землі не хочуть про це говорити. Навіть тут не дають нам спроби допомогти Карпатській Україні дістати належні їй права, бож, говорячи за наші права, приходиться вияснити облудну політику соціаліста Бенеша і його визнає, що ще сидять у Празі й далі нам шкодять. Та про це пишуть отверто вже навіть у Львові. І там борються Карпатську Україну. Бо ось що пише „Діло“ (ч. 261): „На цьому місці вистане сказати, що Прага все ще не може погодитися з утратою колоніального характеру Закарпаття, з перетворенням його на федеральну державу. Протидіяння тим макіявельським течіям забирає масу енергії урядові о. Волошина. До речі сказавши, роля словаків у цій грі ганебна і безприкладно цинічна“. А далі кореспондент цієї газети, Роман Голіян, пише з Хусту про теперішнього президента Чехословаччини, пана Берана, таке, що він „за ціну колоніального закарпатського міражу мабуть дуже радо пішов би ще раз на небезпечний експеримент у стилі Бродія“. І ми знаємо ці відносини, тому так добре розуміємо того, що нам з Хусту через „Діло“ доноситься: „Багато ще колод на дорозі, багато затроєних стріл, вимірених у груди українського Закарпаття“. Так, ми ті стріли бачимо. Знаємо, звідки вони походять і хто їх наготував. І говоримо про те публічно. І будемо говорити так довго, поки ті стріли не будуть звернені замість проти нас, проти ворогів Чехословаччини і Великої України. Це таке ясне, що повинні це відчувати навіть наші раби. І як не помагати, то хоч мовчати.

П. Г. Вудгавз.

ДБРА МЕТОДА

(2)

Росалінда мала прийти в години 11-ті. Він чекав на неї надаремне до три на 12-ту. Те, що вона не прийшла, міг він собі ще розяснити всякими перепонами, але що не подякувала йому за всі його дарунки, це справді його заболіло.

Коли входив до хати, почув якийсь гомін у своєму мешканні, а в ньому сріблястий жіночий сміх. Жінка в його хаті? Ввійшов енергійно до салону. Джон підбіг йому назустріч уперше трохи збентежений, за весь час своєї служби.

— Я зовсім не сподівався, сер, що ви так скоро вернетесь!

— Я зовсім вам вірю — відповів гнівно.

— Джон! Найліпше буде, як ти скажеш усю правду — озвався якийсь голос за плечима локая.

Джон випростувався і сказав:

— Чи пан дозволяє представити собі мою жінку?

Джона виринула якась жіноча постать і сказала:

— Дуже мені приємно. Маю враження, що я вже десь вас бачила. Ага! Ви прислали мені чудові червоні рожі! Дуже дякую.

І зовсім вільно розкусила горішок, який узяла з стола. Роберт не витримав, пізнавши Росалінду:

— Ви могли були бодай попередити мене, що не прийде до Карлтоу?

— До Карлтоу?!

— Яж післав вам записки до театру.

— Мене не було цілий день в театрі. Я звільнилася з огляду на шлюб. Гадаю, що ви не чекали на мене довго — усмінулася.

— Но, ні, — відповів він, здивувавшись собі злість.

— Сер — сказав Джон — я мушу вам вияснити.

— Я вас слухаю — мало не скреготав зубами Роберт.

— Я і моя жінка... наречена, ми знаємося віддавна. Ми походимо з того самого містечка...

— З Піт... Піт...

— Так з Пітльберн. Заки я

СПРАВА АВТОНОМІЇ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У ПОЛЬЩІ

(Надіслане зі Львова).

На засіданні польського сейму 9. грудня Українська Парляментарна Репрезентація зголосила внесок у справі територіальної автономії для всіх українських земель у Польщі. Необхідний для внесення п'ятихатий підпис дав волинський посол Скрипник.

Назва проекту: Проект конституційного закону Галицько-Волинської Землі. Проект має 21 статей і мотивацію. Між іншим проект домагається признання автономного у-

ряду, якого член належав би до центрального уряду у Варшаві.

Яка буде доля проекту можлива наперед сказати. Поляки у пресі та на вічах повели агітацію, щоб не то не признавати ніякої автономії, але щоб відповідні чинники взагалі не радили над проектом, себто на члени такого проекту зовсім не було. Цензура у часописах сконфіскувала не тільки вістку про проект, а навіть слова „автономія“, „автономний“

ХИТАЮТЬСЯ ОСНОВИ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Перед кількома тижнями святкувала Москва 20-ліття комсомолу. Тепер начальник комсомолу Косарев став ворогом народу. Недавно він виявився в товаристві Сталіна і його славословили як героя, що виховав доріст комуністичної партії на гідного наступника старої більшовицької гвардії, а тепер його вже не видно, бо сховали його в підвалах тюрми Лубянки. Перед деяким часом Косарев був героєм цілої імперії, а тепер зрадником, псом та чим хочете, зновачки цілої імперії.

Причина? Косарев став „троцькістом“, „бухариністом“, „сволочом“, „буржуєм“, „націоналістом“, „моральним розкладником“ і всім, що лише московський жаргон має найкращого в запасі. Косарев закидають, що він не зумів недоліків в ряди комсомолу „троцькізму“. До тепер він це добре робив, як твердилося підчас свята двадцятліття комсомолу. Тут треба ще додати, що Косарев керував фактично і так званним комуністичним інтернаціоналом молоді, що має секції в цілому світі так, як комуністична партія та був довіреним чоловіком начальника НКВД чи ГПУ Єзова. Цього зрадили кілька днів по опалі Косарева.

Закидають Косареві, що він не керував комсомолом, а диктував, мов би то в державі з диктатурою пролетаріату можна було інакше робити. Сам Сталін також не керує державою, а диктує їй все. Кажуть, що він бюрократич-

ними методами здушував всякі здорові почини комсомольців — чесних людей, немовби взагалі можна було говорити про якусь честь в комуністів. Далі Косарев протегував морально розложеним елементам.

Все це дурниці, для закриття дійсності, для облудження всіх і вся. Причина не в тому. Криза в комсомолу — це криза цілого комсомолу. Комсомол виховав молодь на янїць, самохвальків, властиволюбних людей, зарозумілих, а не на комуністів, які мали взяти

владу в руки по вимертій старої гвардії та завести рай на землі. Сталін покладав великі надії на молодь, вроджену і виховану в московсько-комуністичному дусі. 21 літ тривало це виховання і показалося, що воно з ґрунту було фальшивим, на фальшивих основах побудоване. Отже криза виховання молоді в комуністичному дусі, а разом криза цілої комуністичної системи. Сталін мусить признатися до того, що комуністична партія не має достатку та що комунізм не збуджує в молоді інтересу, а навпаки, комуністично вихована молодь інтересується п'янством, буржуазним добробутом, забавами, кар'єрством і всім, чим хоче, лише не світовою комуністичною революцією. До того комуністична партія признає, що серед молоді є нехит до режиму, що перейшла вже в свій особливий інстинктивний оцінювання політичного характеру.

До того в Осавіокемі, організації, що виховує доріст для армії, також загніздилися контрреволюції. В комсомолі України також контрреволюція, це найбільше болить Москву, бо українських комсомольців мабуть скоро буде треба щоб боронити Україну перед бажаннями її визволитися з московського ярма.

Куди тепер піде Сталін, щоб рятувати Московію перед розпадом, а головню, перед відірванням України, невідомо. Стару гвардію вистріляв, молодий доріст завіз, осталося? — це покаже будучність.

Перед кількома днями оголосили більшовики указ про реорганізацію пропаганди. Виходить, що все, що дотепер зроблено нічого не варте. Досі ствердилося, що більшовики є майстрами пропаганди. Висліді — ніякі. Новий указ каже, що все розпадається, особливо марксизм, що став основою московського державного будівництва на місці панславізму, ортодоксії і т. п. За деякий час передтим видав Сталін історію комуністичної партії. Все, що досі пропагувалося, стало недейсним. Цілу дотеперішню роботу комуністичної партії і науку Маркса перевернено до гори ногами. Кожний комуніст, малий чи великий, по-

своєму, коментували все. Тепер Сталін все централізує. Все мусить йти згідно з наказанням Сталіном курсом. Для того реорганізується пропагандинний апарат.

Дотеперішній апарат, кажуть недосконалий. Збудований на зовсім фальшивих основах. Дотеперішні кружки пропаганди надали народів. Ними керували невідомі люди, часто анафалети. Досі дбали за скількість, а не за якість пропаганди. Пропагандаю обхоплювали лише робітники, керуюча верства була поза нею. Всі комуністи мусили бути членами кружків і т. д. Багато інших причин наводиться, чому дотеперішній апарат і сама пропаганда завели.

А дійсність? Народ і самі члени комуністичної партії мали вже за багато всього того розгартішшу, так багато, що він просто відштовхував всіх від комунізму. Впав був також інтерес до теоретичного комунізму і його студій. Кадри, що вели вишкіл, не були підготовані для того. Тому перепідготовка кадрів. Отже 20 літ підготовляли кадри, проповідували комунізм, підготовляли нову генерацію для обняття влади по смерті старої гвардії, а тепер все до нічого. Треба наново починати. Ба більше, кружки комуністичної пропаганди стали основою протикомуністичної діяльності, розвивали свою роботу, як хотіли. Ніхто їх не міг контролювати. Тому невдоволення до них. А в наслідках — повний занепад комунізму.

Ось це друга захитана основа московської імперії.

В пресі поведено пропаганду за те, щоб „шанувати совєтську інтелігенцію. Хто вона? Це верхушка урядового і партійного апарату, що працює умово, що вихована в комуністичному дусі, це молоді, вірна комуністична. Всі так звани „знатні“ люди держави — це інтелігенція. Вона походить з робітництва та селянства. Преса твердить, що інтелігенцію треба пошарити. Дійсно, її там треба, бож всіх, що щось розуміли і знали, Сталін казав повистрілювати. Треба чимсь заповнити їх місце.

Дійсність та, що совєтська інтелігенція, вихована в комуністичному дусі, відвернулася від комунізму, не хоче про його нічого чути. Це сталося інстинктом, хоч формально і належить до компартії. Це в свою чергу вказує, що комунізм як ідея, яка мала світ перевернути до гори ногами, стравила свою притягаючу силу.

Справа не лише в тому. Вона має глибший корінь. Теперішня совєтська інтелігенція — це пануюча верства. Народ вважає її коренем лиха. Тому ненависть до неї. Совєтська преса наводить випадки, що на вільному ринку селянство навіть не хоче продавати інтелігентам харчові продукти, а виправляє їх купувати все в державній крамниці, в якій в дійсності нічого не можна купити. Ось в ненависті народу до інтелігенції лежить причина, чому поведено пропаганду за те, щоб інтелігентів шанувати.

Ще дальший висновок. Нема в Сталіна нікого, на когось він міг опертись. Партія завела, бо не вдалося скомунизувати народ. Народ режиму не любить. Комсомол завіз, бо молодь не має інтересу до комунізму, навпаки, ставиться до нього вороже, як і народ. А на когось треба опертись, тож задумано опертись на інтелігенцію. Вона залежна від держави, бо в неї живе. Її досить багато. Тут замітка, що совєтську інтелігенцію годі порівнювати з європейською. Там стає інтелігентом кожний стахановець, що може перевищити норму виробітку на кілька відсотків, тобто що фізично міцніший.

Це третя розхитана основа московської імперії.

Як видно, то чим дальше, тим гірше йде комуністичній Москві, тим зате краще виглядає на звільнення України. Як піки, незалежно чим вона заукраїнські маси не влади жер-кривається, православля, славношугного марксизму, ванофілізмом і інтернаціоналізмом.

ІДЕАЛИ СІЛЬСЬКОГО ХЛОПЧИНИ В РІДНІМ КРАЮ

Старокраєвий часопис „Жіноча Воля“, який тішиться дуже великим признанням з сторони нашого селянства, оце розписав між селянством молоддю анкету, на тему: Яка моя ціль в житті? Відповідь на неї дав і молодий сільський хлопчина. Подаємо відповідь Василя Монастирського:

Хвальна редакції, я також щиро вітаю нову анкету і хочу сам взяти в ній участь. Я є селянин. Родичі мої неграмотні й тому мене теж не посилали до школи, кажучи, що з мене „пан“ не буде, а до господарки не потрібно ходити до школи. І так я лишився дома. Як мені було щось дев'ять літ, дуже забажав я навчитися читати і писати. Навчив мене письма один чоловік, але тільки так, що я ледви букви розпізнавав. Тоді я, хоч мав тільки дев'ять літ, вписався до „Просвіти“ і починав випишувати собі книжки з бібліотеки. В рік, чи два пізніше запригнував я собі часопис „Народню Справу“, а згодом і „Жіночу Волю“. І от тепер відчинилися мені очі. З різних часописів і книжок я вперше довідався, хто я. Я довідався про славне минуле свого народу, про його недавні визвольні змагання. Я довідався про Крути, про Базар, про першого листопаду з 1918 р. Я зрозумів, чому досі не маємо своєї держави. Тому, що наші батьки були неграмотні, мало свідомі. Але дорогі брати і сестри! На нас, сьогоднішній молоді лежить оце завдання! Ціла жура за нашу будучність спадає на нас самих.

Небхідною річчю в нашій праці над собою і в громадянській житті є постійне і пильне читання книжок та рідної преси. Читання не тільки поглиблює наше знання, але кожноразом ми є в курсі всіх справ, які нас торкаються. І завжди ми з газет довідаємося, як нам поступати.

Преса це наше сонце, котре своїми проміннями просвічує розум душу кожної одиниці.

Вони думають національно, а тим самим знають, де корінь лиха. Про це говорять численні вістки проспиритив України Москві та про бажання звільнитися від її оди на звільнення України. Як піки, незалежно чим вона заукраїнські маси не влади жер-кривається, православля, славношугного марксизму, ванофілізмом і інтернаціоналізмом.

Тож читаймо і вчимося разом, браття і сестри! Моя ціль в житті це праця для рідного народу, доки стане сил. Не бажая для себе жадного багатства. Бажая тільки кріпкого здоров'я і сили, щоб я міг здобути ще більше знання і щоб міг разом з своїми товаришами працювати для добра нашої дорогої нещасної України.

Василь Монастирський.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Г. П., Ансонія, Копп. — У той день, як Ви писали листа, допис про свято був давно зложений, а ждав на місце в газеті. І таки того дня пішов до газети. Усі дописи, що надходять, зараз передається до друкарні. Там лежать у такій порядку, як надходять. І ждуть черги. Вже десятки разів вияснювали ми цю справу. Тож не треба питати за виправдування. Тут не є ніяка нава вина. Як хто жде півтора місяця на допис, то це цілком нормальне. Бож усі громади святкують і вінують майже в тому самому часі. І всі надсилають дописи. То як їх усі помістити? Свято може бути в одній громаді 16. листопада, а в другій 20. листопада і допис про свято з 20. листопада може бути поміщений скорше ніж про свято з 16. листопада, бо й різно люди присилають дописи. Той зо свята з 20. листопада може бути присланий пізніше ніж допис зо свята з 16. листопада. І залежить багато від величини. Коротший допис знайде скорше місце, бо легше його вмістити між оголошеннями. А довгий мусить ждати частю на таке число, в якому є більше вільного місця. І це є природне й зрозуміле в часописі, що виходить у такій невеликій обемі як наш.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДАЙТЕ ДАРУНОК ШО ПРИНЕСЕ РАДІСТЬ НЕ ЛИШЕ НА ОДИН ДЕНЬ АЛЕ НА ЦІЛИЙ РІК

Що року більше і більше читачів замовляє „Свободу“ як дарунок для приятелів. Чомуб не зробити цього Вам? Замовте для приятеля „Свободу“ на рік або пів року. Ми вишлемо перше число на його адресу (щоб він одержав на Різдво), у гарній різдвяній конверті, з різдвяною карткою, яка повідомить його, що Ви замовили для нього „Свободу“ як дарунок. Дайте Ваше замовлення ще сьогодні. Лише повинні залучений блякет:

Висилаю \$6.00 на річну передплату

Висилаю \$3.25 на піврічну передплату

Висилайте „Свободу“ на

Його адреса

Місцевість і стейт

Мое ім'я і адреса є:

Кожного дня Ваш приятель буде одержувати „Свободу“ й буде мати гарну пам'ятку з Вашої дбайливості.

Пишіть до:

„SVOBODA“

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

• 3 ДНЯ •

НАША АМЕРИКАНСЬКА ТВЕРДИННЯ.

В середовищі люди за-любки будували великі церкви, катедри, замки й інші величаві будинки. Де-коли ті будинки мали практичний ужиток; але такі, як ось катедри і доми мо-настирів, мали виключно духово-сентиментальний характер. А проте люди будували їх і не жалували ні грошей ні труду. А в тих давніх часах, коли лю-ди не знали ні парової ма-шини ні мотору, побуду-вати якусь величаву кате-дру таки була велика шту-ка. Роками, а не раз десяти-ками літ працювали тися-чі робітників біля тих бу-дівель. Везли вони стя-гали матеріал, ставили рушівання, а опісля ру-ками виносили цеглу за цеглою, камінь за каменем на високі шпилі церков. Багато з тих церков і кате-др полишилось до нині. І нині ми подивляємо їх велику красу, а також по-дивляємо витревалість, посвяти і ідейність їх творців.

ІДЕАЛІЗМ СТАРИХ ВІКІВ.

Дійсно треба подивляти тих наших предків, що хо-тіли завдавати собі стіль-ки труду і витрачувати стільки грошей, щоб ство-рити такі величаві памя-тки. Але нині трапляються і такі люди, що осуджу-ють ці зусилля наших се-редньовічних предків і ка-жуть, що вони були ба-гато краще зробили, якби замість непрактичних цер-ков будували фабрики і машини та уліплювали добробут людей.

Частинно воно правда. Але наші середньовічні предки дивились на жит-тя не лиш як на вигоду і на травлення земних дібр, тільки як на творення чо-гось величного. Старі еспанські будівничі, коли творили свої славні ка-тедри, в захопленні ви-крикували: „Будуймо що-сь таке, що 500—1000 літ пізніше викликало би подив у наших нащад-ків“.

В ім'я того „подиву“ вони були готові принести найбільші жертви.

ВПЛИВ НА МАСИ.

Дехто каже, що це ари-стократи з „примхи“ бу-дували ці великі будинки. Але вбогі люди з цього ні-чо не мали, тільки терпі-ня і нужду.

Ні. З тих великих бу-дівель користали також і найнижчі люди. Бо вони мали в нутрі те переконан-ня, що були теж співтвор-цями тих будівель. Вони ж їх власними руками вно-сили. Крім того, спогля-даючи на ті величаві бу-дівлі, кожна людина, без огляду на своє класове по-ходження, набирала поди-ву до своєї людської раси, а тимсамим до себе самої. Ті великі будівлі були на-очними свідками велико-сти людського роду. Ті великі будівлі, які кожний міг оглядати очима й до-тискати руками, були пе-реконливими доказами, що ті гарні смілі і великі пориви, що в більшій, чи меншій мірі нуртують у душі кожного чоловіка, це не щось химерне, оман-не, нездійсненне, але щось, що при певній напрузі й витревалості можна пе-ревести в життя. Ці ве-ликі будівлі, що то ніби не мали практичного змі-слу, були фактично дви-гунами людського посту-пу й осередками цивілізації.

Біля тих великих будинків вілізованих осягів.

ЛИШАЄТЬСЯ ЛИШЕ

12 ДНІВ ДО НАШИХ СВЯТ.

ОТЖЕ перше, замовте телер гарні РІЗДВЯНІ КАРТКИ до висилки своїм приятелям. Друге, замовте гарні СТІННІ КАЛЕНДАРІ для прикраси хати. Третє, замовте КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ, щоби мати що читати через цілий рік. Четверте, нехай „Свобода“ ПОМОЖЕ ВАМ вибрати гарний різдвяний дарунок.

Ось тут подаємо кілька сугестій:

ОБРАЗ
ВІЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
у прекрасній колірній відбитці.
31 цалів через 23 цалів.
Ціна \$3:50
Купіть і дайте до оправи в рамці
а зробите комусь чудовий дарунок

ОБРАЗИ
ІСУСА ХРИСТА АБО СВЯТОЇ МАРІЇ
в українській стилі в прекрасних кольорах
вид. „Тема“.
Величина 20 цалів через 15 цалів.
Купіть їх, оправете в рамці і дайте на Різдвя-ний Дарунок або їх самі задержіть для при-краси своєї хати.
Ціна Образу Ісуса Христа 80 ц.
Ціна Образу Святої Марії 80 ц.

КНИЖКИ НА ДАРУНКИ:	
ВОЛИНЬ, славна повість Уласа Сам-чука, в трьох томах	\$4.25
ХОЛОДНИЙ ЯР, повість у двох то-мах	\$2.00
ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН, історичний роман, написав Федір Дутко	\$1.75
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, ілюстрована, в гарній оправі, вид. І. Тиктора	\$7.50
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙ-СЬКА, ілюстрована, вид. І. Тик-тора, у гарній оправі	\$5.00
НОВЕЛІ, ПОВІСТІ, ВСІ ГАРНО ОПРАВЛЕНІ. ЗАМОВТЕ КІЛЬКА:	
ЗАМОК У КАРПАТАХ	\$.50
СОНЦЕ В ЧИГИРИНІ	\$.65
СТЕПОВІ Оповідання	\$.65
ЗА НАЖИВОЮ	\$.65
ПІД ПРАПОРОМ ХМЕЛЬНИЦЬКО-ГО	\$.65
МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК	\$1.10
СИН ЗЕМЛІ	\$1.10
ГРЕМИТЬ	\$.65
ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА НА СВІТОВІЙ ВІЙНІ:	
Швейк на фронті	\$1.00
Швейк в заплілі	\$1.00
ГАЙДАМАКИ. Надзвичайне гарне видання, величини 13 цалів че-рез 17 цалів. Чудові ілюстрації, у паперовій оправі	\$1.50
у полотняній оправі	\$2.50
у люксовій оправі	\$3.50
ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА, збірник оповідань, в оправі	\$1.25
ЦАРІВНА, повість О. Кобилянської, в гарній оправі	\$2.50

ВСІ КНИЖКИ, ЗАМОВЛЕНІ НА РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ, кингарня „Свобода“ гарно опакує в гарній святковій різдвяній папір з прикрасою, і залучить гарну картку з іменем даруючого й свя-точними побажаннями. Вишлемо просто до обдарованого, щоби він дістав на Різдво, або вишлемо на Вашу адресу. Тому, що кожного року маємо великий навал з різдвяних замовлень, просимо замовля-ючих замовити дарунки тепер, щоби ми могли їх гарно приготувати до висилки.

„СВОБОДА“ 81-83 GRAND ST. (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

скупчувалось життя, посе-лялись люди. Бо людям було мило жити в сусід-стві наявних доказів їх-ньої величч. Живучи біля тих прекрасних будівель, люди розвивали також ін-ші ділянки свого життя, включаючи і матеріальні.

НАША БУДІВЛЯ В АМЕ-РИЦІ.

Подібною щодо сво-єї символіки, хоч цілком відмінною щодо форми, є будівля, збудована нашо-ю еміграцією в Америці: Український На р о д н и й Союз. Багато похвал напи-сано вже на адресу цього Союзу, багато виголоше-но заохот, щоб лю-ди вступали в його член-ство. Згадувати ще раз справу Союзу — виглядає на роблення йому зви-чайної реклами.

Та фактично У. Н. Союз це не лише наша найбіль-ша фінансова інституція. Він має не тільки наші матеріальні потреби на увазі. Він має також ду-хово-сентиментальні за-вдання. Лишається ще один тиждень тримісячної кампанії і за той час це можна чимало зробити.

А. Маланчук, організатор У. Н. С., стейту Конетикат.

3 РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ВАЛІНГФОРД, КОНН.
Змагання в приєднуванні членів.

Минулий тиждень пройшов надзвичайно добре. Багато відділів поборили великі змі-ни в приєднуванні нових чле-нів. Були такі відділи, які за минулий тиждень приєднали більше членів ніж за поперед-ні два місяці. Найбільше чле-нів за минулий тиждень при-єднали такі відділи: 350-тий приєднав 5 членів, 390-тий 4, 262-гий 5. Але найбільш ожив-лену працю повів від. 277, ко-трий приєднав найбільше чле-нів і тим здобув перше місце. Впродовж цілої кампанії він приєднав 20 нових членів. Та чи затримає він своє перше-ство — не можна це напевно сказати, бо змагаються ще два відділи: 262-гий і 59-тий. Як показує їхня робота, то вони зробили також великий поступ вперед і далі приєдну-ють членів; коли вони не пе-ревищать 277 відділу, то не виключено, що стануть на рівні з ним. Лишається ще один тиждень тримісячної кампанії і за той час це можна чимало зробити.

А. Маланчук, організатор У. Н. С., стейту Конетикат.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. Річні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270. Відбудуться в неділю, 1. січня, а го-дині 3. пополуночі в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. На цих зборах має явитись кожний член і члениця, бо буде справоздання уряду і контр-булет та вибір уряду на 1939 рік. Неприятний член підлягає карі згід-но зі статутами. — М. Косоньський, предс.; М. Баран, секр.

КІВЛЕНД, О. Річний мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 251. Відбудеться в понеділок, 2. січня 1939, в годині 1. пополуночі, в школі парохіальній, 2274 Вест 7. вул. Проститься кожно-го члена й членицю прибути при-наймні раз на рік і вислухати спра-воздання уряду, контролюю-чих надзирателів хорих. Далі буде ви-бір нового уряду на 1939 рік. Не-явившись член заплатити кару. Пі-сля ухвали Товариства: Контроль-має явитись у секретаря під ч. 2373 Вест 7. вул., в суботу, 31. грудня, в годині 2. пополуночі. — Іван Три-тяк, предс.; Н. Страп, секр.-кас.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.
Листопадове Свято.

Двацять річницю листопа-дового зриву української нації до волі і державності свят-ковано в нашій громаді більш торжественно як попередніх років.

Український нарід вже нині духово вільний, незалежний і соборний. А доказом цього є його чин, масова участь у свя-тх державницького характе-ру, в маніфестаціях, протеста-ційних вічах та відчатах, і та-кож його шедра жертвенність на визвольну боротьбу та інші патріотичні цілі.

У такому до настрою ми святкували цього року в Ели-забеті, 6-го листопаду „Свято Української Державності“.

Свято влаштовано заходами Центрального Комітету Укра-їнських Національних Органі-зацій.

Першу частину свята відсвят-ковано в укр. грек. кат. церкві св. Володимира, в присутності великого числа вірних. о. Рі. Чаплинський відправив торже-ственну Службу Божу та жа-лібно панажу за упокій по-ляглих героїв української ар-мії, як також виголосив з на-годи свята високо патріотич-ну проповідь, та візав вірних зложити жертви на інвалідів.

Біля символічної стрілець-кої могили стояли з прапора-ми і відзнаками представники місцевих українських організа-цій. Найкраще вражіння робили діти, члени клубу танцюри-стів, прибрані в народні укра-їнські строї. З китицею цвітів у кожного в руках вони вий-шли до церкви, в організацій-ному порядку, під проводом п. Романовича.

Уставившись довкруги мо-гили двома рядами, вони зло-жили ці цвіти на могили геро-їв.

Також гарно зарепрезенту-вались своїм виступом у стро-ях члениці 20 і 21 від. У. Ч. Х.

„ОДВУ“, репрезентантки се-стрицтва Любов, 37 від. У. Н. С., Дочок України, 27 від. С. У. А. та 65 від. ОДВУ.

Хор „Боян“ відспівав мо-литву „Боже великий, єди-ний“.

Пополудні свято продовжу-вано величавим концертом в У. Н. Домі, при вул. Фултон.

Концертну програму вико-нував хор „Боян“ під управою п. Михайла Ядловського. Хор виступав чотири рази і відспі-вав з гарним виконанням низ-ку пісень композиції: О. Ко-шиця, Михайла Гайворонсько-го, Кириченка.

В дальших виступах брали участь: хор чоловічий і хор дитячий укр. парох. школи.

Панна Ева Бубік відспівала сольо три пісні при акомпані-менті ланни Віри Глови.

Відповідні до свята поезії віддеклямували: Емілія Гвіздь, Анна Семен, Йосиф Шарий. Виступи молоді робили дуже гарне вражіння на публіку і вона не щадила їм оплесків.

Друга частина концерту складалась з музичних висту-пів.

З великим хистом виконав на чолі молодий таланови-тий українець, п. Григорій Бемко, при акомпаніменті ланни Амброджіо: Boecharini Concerto, і Beethoven Rondo. 2. „Ukrainian Fantasia“ Ravel Ha-banera. Оба виступи публіка нагороджувала оплесками.

Справжньою приємною не-сподіванкою був виступ „Ge-ones Spence Band“, трицять справжніх музикантів під у-правною знаного капельмай-стра п. Михайла Паладіна. Орхестра виконала: 1. National Emblem March, 2. Українські Потпурі, 3. Black Queen Over-ture.

Банда в одногодинний мис-тецьким виступі дала публіці до пізнання справжню силу інструментальних мелодій.

Публіка нагородила упра-вителя і членів банди гучними оплесками.

Святкові промови виголо-сили п. Е. Ляхович по украї-нськи і п. Юрій Картичак по англійськи. Обі промови були змістовно оброблені і добре виконані.

П. Ляхович переповів усі важніші моменти з визвольних змагань українського народу, як також підкреснув, що хоч хвилює ми покрані, то фак-тично ми за останніх 30 літ пі-шли дуже вперед.

П. Юрій Картичак торкнувся ріжних політичних комбінацій великих європейських держав, з якими є зв'язана дальша доля України. Також закли-кав тут роджену молодь брати більшу участь у визвольному українському русі. Він теж прочитав протестатійні теле-грами, які публіка одобрила й уповажнила вислати дотичним державам. Переведено збірку на інвалідів та інші народні цілі. Спів жертводавців і на-які цілі призначено чистий до-хід буде поданий пізніше.

Національним гимном „Ще не вмерла Україна“ закінчено свято.

Іван Клок.

UKRAFILM CORP. Presents A Musical Screenplay

Love—Hatred
—Jealousy
—Tragedy
—Christmas
Carols
—Harvest Songs
—Easter Songs

ГЕНЕРАЦІЯ

MARUSIA

BASED ON THE DRAHAMAN FOR DRAMA
by M. STANISLAW

ГЕНЕРАЦІЯ

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЬМ

МАРУСЯ

„ОЙ, НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, НА ВЕЧЕРНИЦІ“

признано американськими фільмовими критиками
*** STARS, тобто її оцінено нарівні з найкращими Голівудськими фільмами.

N. Y. DAILY NEWS пише: „...exceptional pageantry and beautiful choral arrangements make „Marusia“ an outstanding production...“

N. Y. TIMES: „...So much humor and pleasant singing & dancing...“

DAILY MIRROR: „...Outstanding...doubly delightful...“

World-Telegram, Journal-American та інші ньюйорські газети також дали гарну критику.

„МАРУСЯ“ БУДЕ ВИСВІТЛЮВАТИСЬ:

BOSTON, MASS.: грудня 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, та січня 1., в APOLLO THEATRE, 1050 WASH-INGTON ST., від полудня до 11. год. ввечір.

ANSONIA, CONN.: один день, грудня 29, 1938, у TREMONT THEATRE, MAIN ST., від 1:45 до 11 ввеч.

BRIDGEPORT, CONN.: 27 і 28 грудня, в STRAND PALACE, 960 EAST MAIN ST., від 1:45 попо-луночі до 11. ввечері.

NEW HAVEN, CONN.: 3 і 4 січня 1939, у VICTORY THEATRE, 357 LEGION AVE., від 6:30 до 11. ввечір.

КАНТИЧКА

КОЛЯДИ і ШЕДРІВКИ

— на —

РІЗДВО ХРИСТОВЕ і БОГОЯВЛЕННЯ

З ДОДАТКОМ ПІСЕНЬ

СТРАСТНИХ - ВОСКРЕСНИХ - ЦЕРКОВНИХ

ЦІНА 35 ЦЕНТІВ.

Замовлення і гроші слати до:

„СВОБОДА“,
83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗАМОВИЛИ СОБІ РІЗДВЯНІ КАРТКИ

Великий вибір різдвяних карток в українському стилі В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“.

Ціна 5 центів за штуку.

У СПРАВІ РІЗДВЯНИХ ПОЗДОРОВЛЕНЬ

Як попередніх років, так і цього року

вийде дня 6. січня 1939. року

СПЕЦІАЛЬНЕ РІЗДВЯНЕ ЧИСЛО „СВОБОДИ“

У ЗБІЛЬШЕНИМ ФОРМАТІ.

Як попередніх років, так і цього року це спеціальне Різдвяне число „Свободи“ дасть нагоду

ВІДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ й ІНШИМ ТОВАРИСТВАМ,
ВІДІЛОВОМУ УРЯДНИКАМ І
УКРАЇНСЬКИМ І ІНШИМ БІЗНЕСМЕНАМ

пригадати своїм приятелям, знайомим і покупцям відповідним Різдвяним поздо-ровленням.

Щоби такі поздоровлення могли бути зложені в відповідній формі, вони ма-ють бути в адміністрації „Свободи“

найдалі до 31. грудня 1938.

(На бажання висилається формуляр величини такого поздоровлення з пода-ною ціною за кожну величину).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОНГРЕС МАДЯРОНІВ.

Вичитав я в „Свободі“ про конгрес мадяронів, що має відбутися 16 січня 1939 р. в Пітсбургу. Що ті національні зрадники є єносні на таке діло, що це не одного здивує. Та мене ні. Вони так звикли до рабства, до служби мадярським панам, що від цього вже ніколи не відвикнуть, навіть тут на вільній американській землі. Та з цього не виходить, щоб ми сиділи тихо й не протиділяли цій діяльській роботі. Я певний, що наше громадянство Пітсбурцини здає собі добре справу, що це за конгрес та яку ганьбу він наносить нашому народові, що на його території має мати місце така зрадницька акція народних відступників. Ось тим заходам треба протиставитися в розумний і культурний спосіб — такий, щоб ми своїм поступованням переконали братів із Закарпаття, що правда по стороні першого уряду Карпатської України.

Осип Крук, Мілбурн, Н. Дж.

НЕ ДАТИ ЛЕМКІВЩИНИ!

Так виходить, що незабаром розбиратимуть Польщу. І наші рідні землі готові стати вільними в одній великій і вільній Україні. Дехто вже розписується про границі української держави. Читаємо про ті границі й в американській пресі. А мене болить те, що часто згадується за рік Сян як польсько-українську границю. Так не може бути, бо за Сяном є великі простори української землі, на яких живе український народ великою більшістю. За ті землі й за той народ не можна нам ніколи забувати.

Дмитро Фортуна, Елизабет, Н. Дж.

ЩО Я ЛЮБЛЮ ЧИТАТИ В „СВОБОДІ“.

Коли візьму „Свободу“ до рук, то перше читаю політичні новинки про рідний край, про Карпатську Україну, про її уряд, і радію душою, коли польські гієни скавляють, що Карпатська Україна, це випадова брама до відбудови великої української імперії. Потім читаю залюбки редакційну статтю, бо в ній бачу наче в дзеркалі все життя українського народу. Схоплюю тут усе без закрасок, без жадних політур, без хвалб, а так просто та ясно, як саме життя, що кристалізується на українських землях. Третя точка мого щоденного порядку читання „Свободи“ є рубрики „З

У ВЕЛИКИЙ САЛІ CARNEGIE HALL

У НЬО ЙОРКУ, 57. ВУЛ. І 7. ЕВ.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СИМФОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ

ПАВЛА ПЕЧЕНІГИ УГЛИЦЬКОГО

В 125. РІЧНИЦЮ УРОДИН ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В НЕДІЛЮ, 8. СІЧНЯ 1939. РОКУ,

8:30 ВЕЧ. Симфонічна оркестра з 90 музикантів. Мішаний хор з 60 фахових співаків. Славна сопраністка Розмарі Бранкато — солістка. — Билети \$1.10 до \$3.30. Менеджер М. Спейнсон.

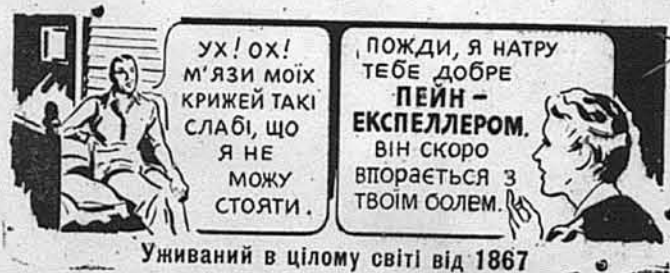
Диригент і артисти, що беруть участь у цьому концерті, виступлять на радіо в годині „Консолідейта Едсон Бродвест“ W.J.Z. у вівторок, 3. січня 1939. року, в 7:30 вечором.

дня” і „На біжучі теми”. Тут знаходжу багато повчального матеріалу на різнозродні теми і так до них привичаюсь, що коли нема кілька днів тих писань, то починаю скучати. Описав берусь до читання наших кореспондентів. Дуже люблю читати статті нашого письменника д-ра Гриця, де він лише про подвиги наших борців-героїв на всіх ділянках нашого життя. І не раз, коли читач змучений тягненьм та чок буденщини, виснажений морально, а навіть фінансово і наче стоїть над берегом пропасти, тоді мистецькі писання д-ра Гриця є наче бальсам на зболілу душу. Бо в тих писаннях читач знаходить велич духа наших передових людей у минулому та гарт і крицю самоповаги в сучасній поволинні, в преславних подвигах наших молодих революціонерів-героїв.

З зацікавленням читаю писання нашого журналіста О. нацького з Риму, де він безупинно працює, щоби поширити нашу літературу між італійцями. Писання п. О. нацького є більш науково-розвідко-наші. Та, на жаль, тепер ми мало стрічаємо його писань у „Свободі”.

Люблю читати політичні статті кореспондента „С. О.” Він пише дош речі і змістовно. Нераз дає заслуженого політи-ка батюшки Сталінові. Ще

згадаю, що часто попадають на сторінки „Свободи” сла-бенські змістом і стилем вірші наших тутешніх вірописців, без котрих читач дуже легко може обійтися. Хоч вірші Ко-стишина є змістовні. З заці-кавленням читаю про протес-ти, про віча, як ось протеста-ційний похід у Нью Йорку, в якому йшло п'ятнадцять тисяч з табличками, демаскуючи поль-ські дикі чинки. Радіеш ду-шею, коли читаєш, що по всіх місцевостях протестують наші

Уживаний в цілому світі від 1867

ВІВТАР НА ЛІТАКУ.

О. Пол Шутте, римо-католицький священник, відомий загально як лі-таючий священник, бо він обіздить свою парохію, що положена в під-бігунових околицях, на літаку. Недавно він казав збудувати собі на літаку вівтар, перший вівтар цього роду.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ.

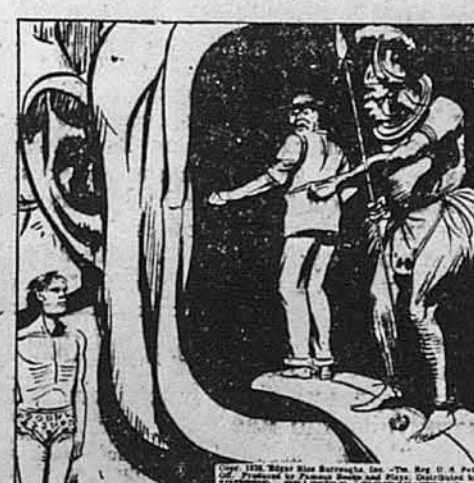
Коли Тарзан виходив по драбині вгору всі дикуни на-сторожили свої списи, або на-тягнули луки, зо стрілами, спрямованими в Тарзана. Вони боялися, що цей білий „де-мон” в останній хвилині щось таке втрутить, що вирветься їм з самого носа. Та Тарзан йшов спокійно, без страху, не-мов погодився зо своєю до-лею, що треба буде вмерти.

Скоро всі вазні були вібрані на плятформи, на підборіддю ідола, звідкіля мали їх стрі-чати в рот ідола. Кагундо, чу-хаючи свою бороду, почав о-глядати вазні і думати, кого першого післати на смерть. Бигере з них усіх найбільше тремтів і тому Кагундо вибрав його. Вибраний почав пруча-тись, кидатись, благати, та це робило Кагунда ще більш не-милосерним.

Кількох дикунів прискочи-ли до Бигери і почали тягну-ти його в напрямку рота ідо-ла. Гострими кінцями списів вони змусили його стати на язичі ідола, звідки він шлях в чорне черево. Зо страху про-бігли Джефові мурашки по ті-лі. Тепер він зрозумів, що всьо-му кінець, що він таки мусить згинуть. І миттю в його дум-ці виринув образ його життя.

Немов блискавки пробігали крізь його голову образи з минулого, такі образи, про я-кі, здавалось, він був зовсім забув. А в тих образах відби-валась безмірна підлість його, відбивались ті підступи і зра-ди, які він завдавав іншим. Деколи він чув стогін своїх жертв, які він слав на смерть. А тепер те саме приходило на нього. Він навіть не смів звертатись до Бога, в котрого нагло повірив.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Честер, Па., помер дня 17. грудня 1938. року по тяжкій недугі Січовий Стрілець і член Бр. Сою. св. Духа, від. 287. У. Н. Союзу, МИХАЙЛО ДМИТРИК.

Покійний родився в селі Бі-лиця Велика, пов. Самбір, Га-лицчина. У 1918. році боровся на українській фронті м.о. Січовий Стрілець. Ворожа польська куля застрягла у нм коло Дро-гобича. Покійний носив у собі кулю 15 років. Тому кілька ро-ків лікарі кулю вийняли, але здоров'я він не відіслав.

До У. Н. Союзу записався 1922. року. Помер, проживши всього 39 років. Похорон від-бувся 20. грудня.

Оставив жену вдовою і двоє диточок сиротами.

Вічна Йому пам'ять! Земля американська нехай буде Йому пером!

Г. Стеців, секр.

ЙОНГСТАВН І ОКОЛИЦІ!

Простіться всі українські організа-ції стримайтеся з урядженням підпри-ємств у неділю, 19. лютого 1939, бо в цей день жіноцтво, організоване в сестринство при укр. прав. громад-стві виступає

ЖАЛІВНУ АКАДЕМІЮ на честь Ольги Басараб.

Рівночасно ці жінки в цей день о-фіційно відкривають свій відділ ОДВУ-Червоного Хреста. Вже йде підготу-вання жіночого хору цього сестринства, хору дівочого і шкільних дівчаток.

Обов'язком всіх українців взяти у-часть в цій академії, бо цього року 1939. припадає 15. річниця смерті Ольги Басараб.

За уряд: Марія Лінинська, Марія Гальчишак і Агафін Кошишак.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

На Карпатську Україну.

Перший відділ Організації Оборони Лемківщини в Нью Йорку на своїх місячних збо-рах 25 листопада ц. р. ухва-лив вислати \$50 на поміч пер-шому Урядові Карпатської У-країни. Ми, українські лемки, радіємо з вільності нашої дорогої сестрини та бажаємо ширю, щоб усі українці зрозумі-ли вагу теперішньої хвилі й поспішили з пожертвами на відмогу нашої молодій дер-жаві.

За уряд: Михайло Баран, предс.; Михайло Кінн, кас.; Андрій Марко, фін. секр.

ЙОРКВІЛ, О.

На Карпатську Україну.

Тво ім. І. Франка, від. 77 У. Н. Союзу в Йорквілі, на своїх зборах 20 листопада ц. р. ухвалило вислати з товариської каси \$5 на поміч Кар-патській Україні. Гроші виставлено че-рез Об'єднання.

П. Г.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

На Карпатську Україну.

Д-р Степан Суковаченко і його дружина Ольга заохотили через Об-єднання \$20 на такі народні цілі: \$10 на Карпатську Україну, \$10 на українських інвалідів.

УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ

АЛЕКСАНДЕР ХИЛЯК

(ALEXANDER CHYLAK)

233 BROADWAY

Woolworth Bldg., Room 907,

NEW YORK.

Tel.: WOrth 2-3426

РОЧЕСТЕРСЬКІ ГРОМАДЯНИ!

Коли потребуєте МУЗИКИ до ваганн

й весілля,

голосіться до:

MICHAEL YURKIV,

30 Rosemary Dr., Rochester, N. Y.

Phone: Stone 5123-L.

МІД НА СВЯТА

— купуйте —

В УКРАЇНСЬКОГО ПАСІЧНИКА.

5-фунтова блишанка 80 ц.

На велике замовлення ошук.

WASYL OKREPKI,

Star Road, Newark Valley, N. Y.

94 Livingston St., New York City.

ГРИБИ СТРАКРАЄВІ, імпортовані

спіжкі, лозні \$5 шп. фунт.

на шнурках \$1.20 фунт, добрий \$1.35

фунт, самі шапочки \$1.75 фунт. Ви-

силаємо поштою C. O. D.

232.

RELIABLE MUSHROOM CO.,

94 Livingston St., New York City.

Д-р С. С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоло-

віків і жінок — Шкіра й кров.

● Аналіз крові для подаруного сві-

доства.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,

NEW YORK CITY, Room 14.

Gramercy 7-7697

Офісові години 10-8; неділю 11-2.

Жінка-доктор до обшук.

X & флюороскоп.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до

12. Вечір від 6 до 8, а в неділю

рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без рибки, як далеко шлю

Ньюарком. Вразі потреби теле-

фонуйте до нас. Обслуга швидко

і чесна. — Office:

383 MORRIS AVENUE

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удиретейкер

заряджує погребам по ціні та

низькій, як \$150. Обслуга

найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: Gramercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ

В БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE

(cor. E. 165 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-8877

Відчитання денного при-казу в советських казармах. — Дополудня стріляння до цілі, пополудні стрі-ляння до генералів!...